

Promijenimo navike, smanjimo ispuštanje CO₂!

O SVJETSKOM DANU ZAŠTITE OKOLIŠA I OVOGODIŠNJEM MOTU:

Svjetski dan zaštite okoliša utemeljili su Ujedinjeni narodi davne 1972. godine, a tradicionalno se u svijetu obilježava svakog 05. lipnja. Ovogodišnji moto Dana zaštite okoliša je »Promijenimo navike, smanjimo ispuštanje CO₂!«. Ugljikov dioksid (CO₂) je najznačajniji staklenički plin antropogenog podrijetla, a kao i u većini zemalja svijeta najznačajniji antropogeni izvori emisije CO₂ u Hrvatskoj su:

- procesi izgaranja fosilnih goriva za potrebe proizvodnje električne i/ili toplinske energije,
- industrijski procesi,
- promet.

Energetski sektor je glavni izvor antropogene emisije stakleničkih plinova s doprinosom od čak 77% u ukupnoj emisiji stakleničkih plinova. Dva energetska najintenzivnija podsektora su pretvorba energije (termoelektrane, toplane, rafinerije i izgaranje na naftnim i plinskim poljima) te izgaranje goriva u industriji. Promet je također značajan izvor CO₂ koji je prema podacima iz 2003. godine čak sa 17,8% doprinosa ukupnoj emisiji stakleničkih plinova. Najveći dio emisije potječe iz cestovnog prometa (čak 86 - 94%)!

Ispuštanje CO₂ i ostalih stakleničkih plinova te porast njihove koncentracije u atmosferi posebno utječe na klimatske promjene i globalno zatopljenje koji se danas smatraju jednim od temeljnih problema današnjice.

Meteorološki podaci potvrđuju da globalna temperatura Zemlje raste od početka 20. stoljeća, a nastavkom sadašnjeg trenda emisije stakleničkih plinova u atmosferu očekuje se:

- porast globalne temperature za 1,4 - 5,8 °C do 2100. godine (desetljeće 1991. - 2000. godine bilo je najtoplije u 20. stoljeću!)
- porast srednje globalne razine mora između 9 i 88 cm (prosječnih 48 cm) do 2100. godine (noviji rezultati satelitskih mjerenja navode globalni porast razine mora za 3 cm po desetljeću!)
- smanjenje godišnjih količina oborina (tijekom 20. stoljeća na cijelom području Hrvatske smanjenje su količine oborina čime i u našoj državi sve više pozornosti treba obratiti problemu isušivanja odnosno dezertifikacije!)
- porast problema u vodoopskrbi i podmiranju rastućih potreba za pitkom vodom
- uz pomicanje klimazonalnih vegetacijskih pojava može se očekivati nestanak slabo prilagodljivih vrsta (dinamika prodora alohtonih vrsta može se povećati, a agresivnije mogu istisnuti autohtone (domaće) svoje iz prirodnih staništa. Rezultati istraživanja ukazuju da će naročito biti ugrožena bogata i endemična flora malih jadranskih otoka).

Obilježavanjem Svjetskog dana zaštite okoliša čitava svjetska zajednica želi ukazati na probleme s kojima se čovječanstvo suočava zbog nekontroliranog i neodrživog razvoja i načina proizvodnje i života kojima će se svjesno utjecati na smanjivanje emisije stakleničkih plinova i klimatske promjene. Svjetski dan zaštite okoliša obilježava se na različite načine, a najčešće edukativnim akcijama, natjecanjima u osmišljavanju plakata i izradi pisanih tekstova o zaštiti okoliša...

Što Vi u ovim ljetnim mjesecima možete učiniti i kako svjesno utjecati na smanjivanje emisije stakleničkih plinova u atmosferu i klimatske promjene?

HLAĐENJE PROSTORA:

- Ljeti spustite rolete i sjenila te zatvorite prozore tijekom dana kako biste spriječili ulazak topline. Noću napravite propuh kako biste prozračili i rashladili kuću ili stan.
- Koristite ventilatore kao primarni način borbe protiv ljetne vrućine. Stropni ili samostojeći ventilator od 60 W potroši između 4,5 i 9 kuna mjesečno dok klima uređaj troši između 40 i 230 kuna u istom razdoblju.
- Klima uređaj koji ljeti koristimo za hlađenje prostora treba imati što veći faktor hlađenja, koji se uglavnom kreće u granicama od 2,5 do 4. Najučinkovitiji uređaji na tržištu su klima uređaji s inverterom, a postižu uštede od 20 do 40% u odnosu na standardne uređaje.
- Podesite temperaturu na klima uređaju na 27°C i povisite je pri izlasku ili podesite programirani termostat. Za svaki stupanj ispod 27°C, trošite između 3 i 5% više energije. Primijenite li ovu preporuku, dobit ćete najviše komfora uz najniži trošak.
- Čistite filter klima uređaja svaki mjesec. Zaprpljani zračni filter smanjuje protok zraka što može uzrokovati nepravilni rad uređaja. Prohodni i čisti filteri omogućuju uređaju da se brzo hladi i koristi manje energije.
- Isključite izvore topline, kao što su rasvjetna tijela, kućanski aparati i električna oprema, kada nisu potrebni/ u upotrebi. Ako je moguće, kuhajte, perite, sušite i glačajte rano ujutro ili kasnije uvečer.

VOŽNJA AUTOMOBILOM:

- redovito održavajte i servisirajte vaše vozilo
- sve gume na vašem vozilu propisno puniti zrakom i redovito održavajte
- smanjite korištenje klima uređaja u vožnji
- vodite računa o potrošnji goriva, ne vozite agresivno
- smanjite upotrebu automobila za barem 10% - pješačite ili koristite javni prijevoz!

Obveze Republike Hrvatske naspram međunarodne zajednice:

Republika Hrvatska postala je stranka Okvirne konvencije o promjeni klime (UNFCCC) 1996. godine, i to temeljem odluke Sabora o ratifikaciji Okvirne konvencije. Time se Republika Hrvatska između ostalog obvezala zadržati svoje emisije stakleničkih plinova na razini 1990. godine. Republika Hrvatska je također potpisala i Kyoto protokol prema kojem proizlazi obveza smanjenja emisije stakleničkih plinova za 5% u razdoblju od 2008. do 2012. godine, i to u odnosu na referentnu godinu.

Izvori podataka: www.mzopu.hr i Drugo, treće i četvrto nacionalno izvješće RH prema Okvirnoj konvenciji Ujedinjenih naroda o promjeni klime.

PRIMORSKO-GORANSKA
ŽUPANIJA
Upravni odjel za graditeljstvo i zaštitu okoliša

Priroda

